

Osoby z różnymi niepełnosprawnościami oraz ich potrzeby i oczekiwania

Prezentacja wyników badań

Agnieszka Dudzińska

Komisja Dialogu Społecznego m. st. Warszawy ds. mieszkań chronionych

Warszawa 11.03.2011

Jeśli nie DPS, to co?

biuro@mieszkaniachronione.waw.pl

www.mieszkaniachronione.waw.pl

Metodologia

Zadanie pod nazwą „Zbadanie sytuacji mieszkaniowej mieszkańców m. st. Warszawy – osób niepełnosprawnych w wieku od 25 do 50 roku życia – w kontekście zapotrzebowania na organizację pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym” zrealizowane przez Stowarzyszenie Rodzin i Opiekunów Osób z Zespołem Downa „Bardziej Kochani” dzięki finansowaniu ze środków m. st. Warszawy.

Metody:

1. ilościowe

wtórna analiza statystyczna danych sondażowych dla Warszawy z ogólnopolskiego badania przeprowadzonego przez PFRON i SWPS

2. jakościowe

7 zogniskowanych wywiadów grupowych z osobami niepełnosprawnymi lub ich opiekunami (łącznie 60 uczestników)

33 indywidualne wywiady eksperckie łącznie z 45 osobami

18 z pracownikami warszawskich OPSów (we wszystkich 18 dzielnicach)

15 z ekspertami, pracującymi z osobami z różnymi rodzajami niepełnosprawności

Badania zrealizowano w okresie od **1 do 31 października 2010 roku.**

Oczekiwania - inne niż dawniej

- ▶ **wsparcie w środowisku, a nie całodobowa opieka**

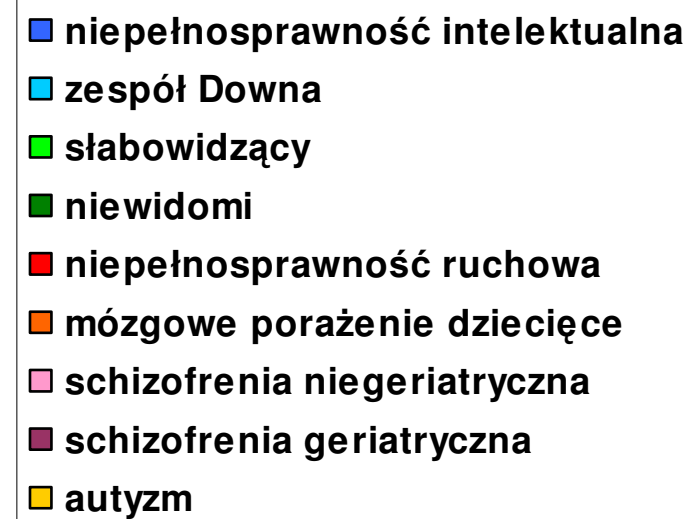
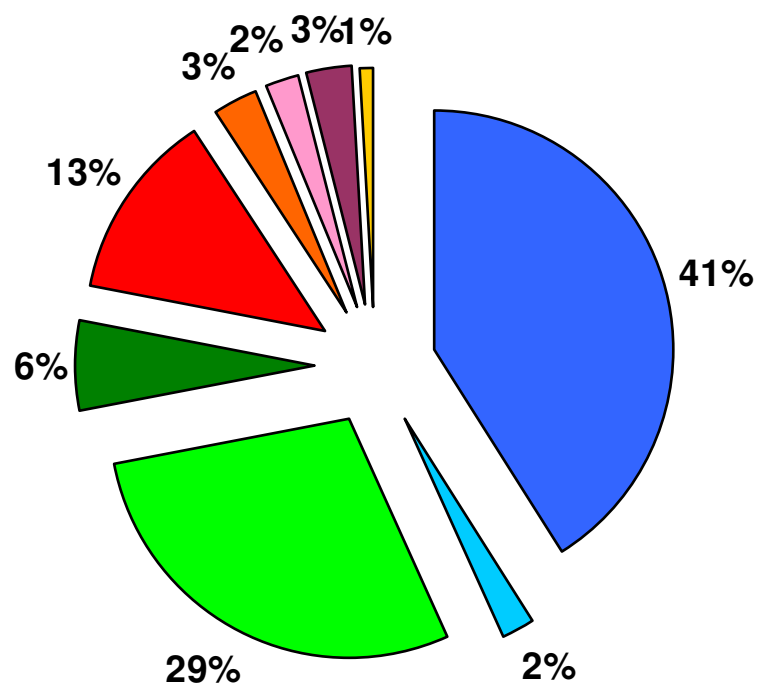
Prawo do wolności osobistej

Głębokie zmiany kulturowe w sposobie funkcjonowania

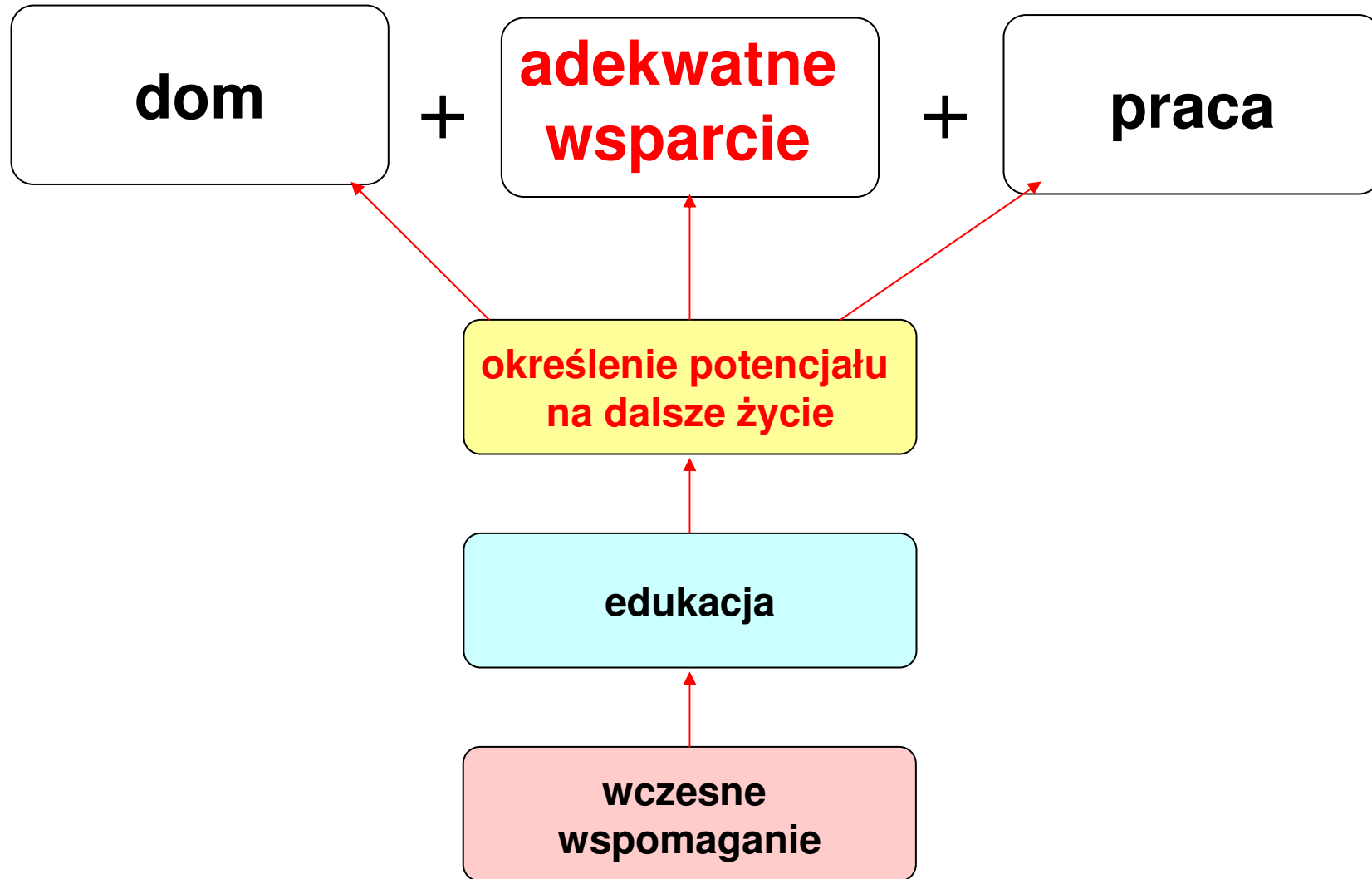
- ▶ **dłuższa perspektywa czasowa**

Postęp medycyny: większa oczekiwana długość życia

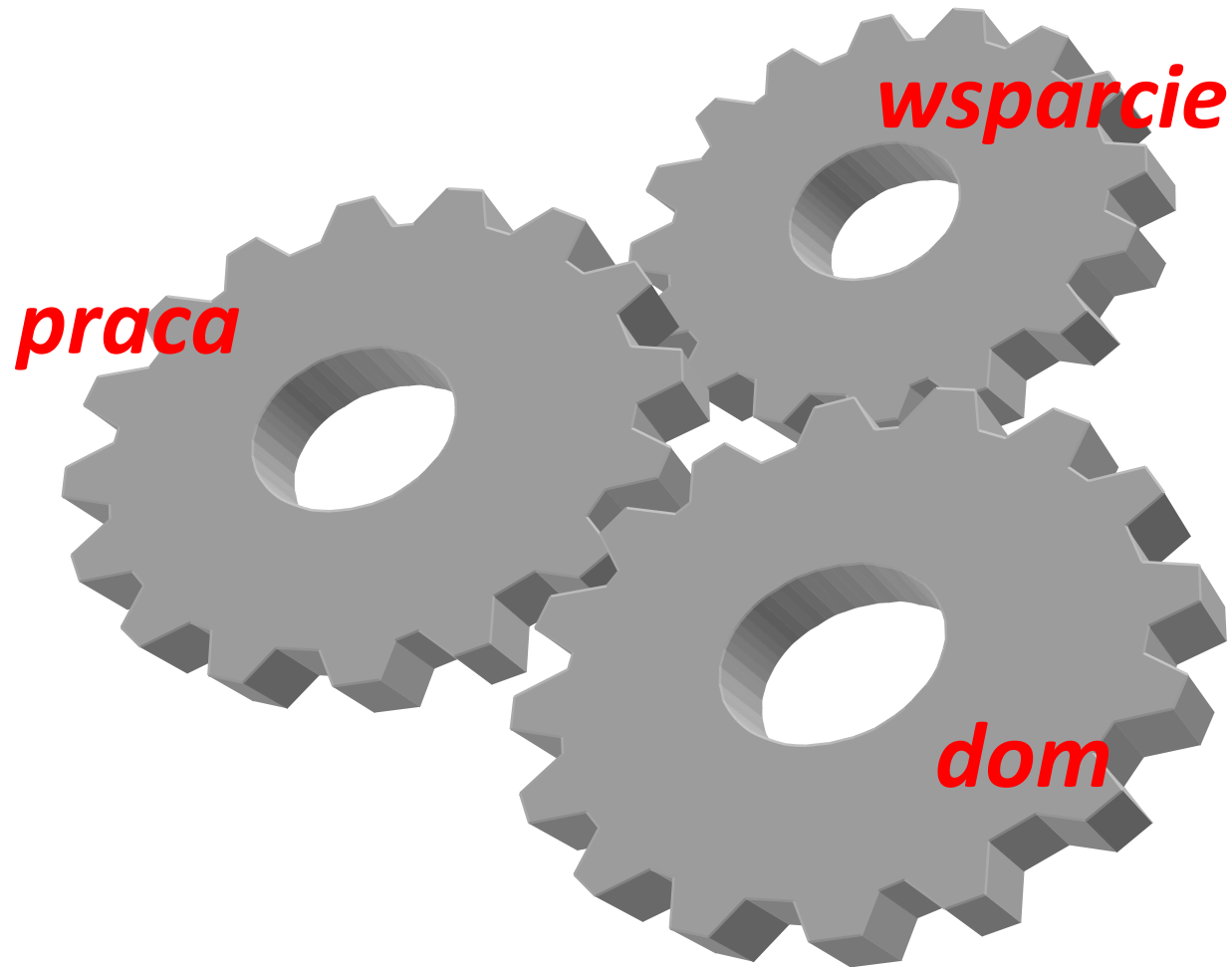
Rodzaje niepełnosprawności

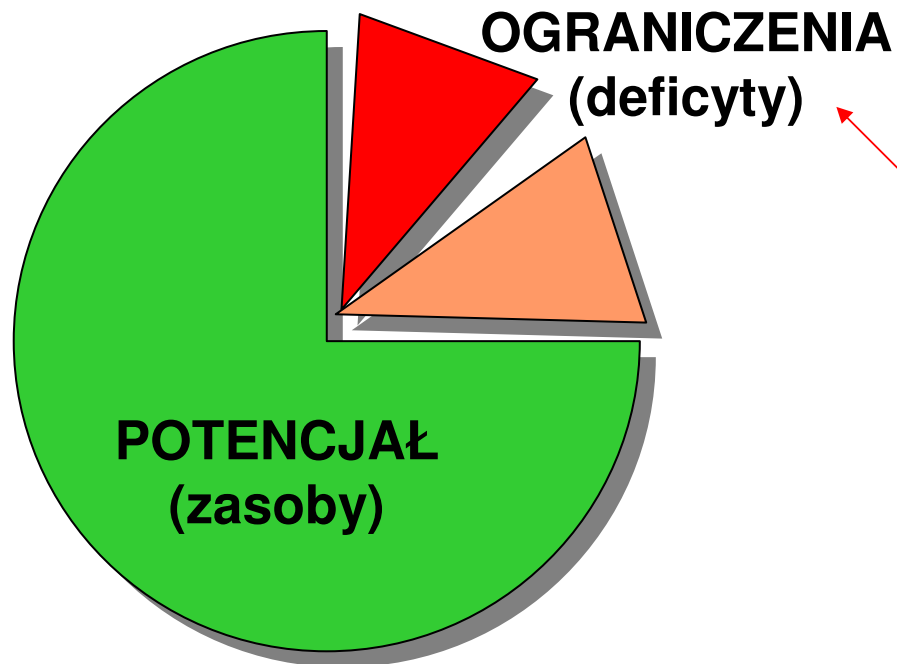
SYSTEM!

Dorośle życie

Adekwatne wsparcie dotyczy tylko zidentyfikowanych deficytów

można je zmniejszyć:

1. ► **dostosowując** otoczenie
2. ► **wspierając** osobę

materialne:

- dochód z pracy stałej lub dorywczej, renta, inny dochód
- majątek (w tym własne mieszkanie lub prawo do lokalu)

niematerialne (umiejętności, zasoby społeczne):

- sprawność intelektualna (zdolność kierowania własnym życiem)
- mowa: sprawność artykulacyjna i kompetencje komunikacyjne
- sprawność ruchowa (samodzielnie chodzi, sprawne ręce)
- ogólnie dobry stan zdrowia fizycznego
- zdrowie psychiczne
- samodzielność w zakresie higieny
- samodzielne przygotowanie i spożywanie posiłków
- zaradność: zdolność zarządzania gospodarstwem domowym
- kompetencje społeczne
- wykształcenie, kwalifikacje zawodowe
- znajomość języków, obsługa komputera
- wsparcie rodziny i przyjaciół
- itd. itp....

materialne:

- brak dochodu, niewystarczający dochód
- brak majątku (w tym mieszkania lub prawa do lokalu)

niematerialne (brak umiejętności, deficyty społeczne):

- obniżona sprawność intelektualna
- zaburzona mowa: trudności artykulacyjne, brak kompetencji komunikacyjnych
- obniżona sprawność ruchowa (trudności z poruszaniem się, niesprawne ręce)
- zły stan zdrowia fizycznego
- choroby psychiczne
- niesamodzielność w zakresie higieny
- nieumiejętność przygotowania posiłku, brak umiejętności samodzielnego jedzenia
- niezaradność: niezdolność do zarządzania gospodarstwem domowym
- brak kompetencji społecznych
- brak wykształcenia, niskie kwalifikacje zawodowe
- nieznanomość języków, nieumiejętność obsługi komputera
- brak wsparcia rodziny i przyjaciół
- itd. itp....

Czym jest dom?

Dom = własne mieszkanie (sam, z własną rodziną lub z wybraną grupą ludzi)

Formy:

- mieszkanie własnościowe
- mieszkanie lokatorskie (najem), w tym komunalne
- inne formy (socjalne, grupowe – np. obecnie DPS lub RDP)

Mieszkanie wspierane (chronione) nie jest odmiennym rodzajem mieszkania.

Od zwykłego mieszkania różni je udzielane mieszkańcom **wsparcie**.

Oczekiwany model (wg FUNKCJI)

POBYT CZASOWY

mieszkanie przejściowe
(tymczasowe, aktywizujące)

mieszkanie readaptacyjne
(terapeutyczne, rehabilitacyjne)

mieszkanie treningowe

POBYT STAŁY

Oczekiwana rola OPS:
- ewidencja
- monitoring

mieszkanie w otwartym środowisku

docelowe mieszkania wspierane

Oczekiwana rola OPS:
- usługi

grupowe domy rodzinne

ile osób?

domy pomocy społecznej (publiczne, niepubliczne)

placówki komercyjne

Finansowanie systemu

System musi być finansowany ze środków publicznych
(z wykorzystaniem zasobów osobistych)

koszt miesięczny	koszt roczny	koszt 10-letni	koszt 20-letni
2 000	24 000	240 000	480 000
...
5 000	60 000	600 000	1 200 000

- Sam **lokal** (infrastruktura) nie stanowi głównego kosztu.
- Problemem jest **koszt długoterminowego wsparcia**.
- Obecnie ten koszt ponosi na ogół rodzina, do momentu umieszczenia w DPS. Zbyt długie mieszkanie osoby dorosłej z rodzicami pozbawia ją szansy na bardziej samodzielne funkcjonowanie (poprzez wyuczenie „skazuje” na opiekę zamiast wsparcia).

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną

ZASOBY

- często własne mieszkanie lub prawo do lokalu
- różny stopień samodzielności w zakresie samoobsługi (ubieranie się, czynności higieniczne, przygotowanie posiłków, zakupy)
- decydowanie o sposobie spędzania czasu wolnego
- możliwe przejęcia znacznej odpowiedzialności za własne życie

DOSTOSOWANIE

- prosty system informacji
- łatwy system stałej łączności
- zapewnienie bezpiecznych dojazdów

DEFICYTY

- trudności poznawcze i ich konsekwencje (np. nieumiejętność zwrócenia się o pomoc, dezorientacja przestrzenna, ograniczony dostęp do informacji)
- ograniczona zdolność kierowania własnym życiem
- zaburzenia mowy
- często blokada działania w sytuacji stresu
- utrwalona rola „podopiecznego” (niedojrzałość społeczna)

WSPARCIE

- w zarządzaniu codziennymi czynnościami
- w prowadzeniu gospodarstwa domowego
- w sprawach urzędowych i posługiwaniu się pieniędzmi
- monitorowanie stanu zdrowia i zażywanych leków

Osoby z autyzmem

ZASOBY

często własne mieszkanie
lub prawo do lokalu

- różny stopień samodzielności w zakresie samoobsługi (ubieranie się, czynności higieniczne, jedzenie)
- decydowanie o sposobie spędzania czasu wolnego
- niekiedy wysoki poziom intelektualny
- niekiedy wyższe wykształcenie

DOSTOSOWANIE

- prosty system informacji wizualnych
- wyciszone otoczenie pozbawione nadmiaru bodźców
- łatwy system stałej łączności
- zapewnienie bezpiecznych dojazdów

DEFICYTY

zaburzenia procesu generalizacji
i przenoszenia sytuacji w inne konteksty

- zaburzenia przetwarzania bodźców (sensoryzmy) - potrzeba stymulacji lub unikanie
- zaburzenia mowy (zwłaszcza funkcji)
- silny indywidualizm
- silne przywiązanie do rzeczy i rytuałów
- problemy ze snem
- ograniczona zdolność kierowania własnym życiem

WSPARCIE

- w komunikacji z otoczeniem
- w zarządzaniu codziennymi czynnościami (monitorowanie realizacji zadań)
- w prowadzeniu gospodarstwa domowego
- w sprawach urzędowych i posługiwaniu się pieniędzmi
- monitorowanie stanu zdrowia i zażywanych leków

Osoby z niepełnosprawnością ruchową

ZASOBY

- często własne mieszkanie
- wsparcie rodziny
- sprawność intelektualna
- mowa
- wykształcenie
- aktywność zawodowa
- różny stopień samodzielności w zakresie samoobsługi

DOSTOSOWANIE

- architektoniczne: schody, windy, poręcze, podjazdy
- ułatwienia w dostępie do dostosowanych mieszkań – łatwość zamian
- otoczenie – odnieżanie chodników, nierówności (kostka brukowa)
- dostęp do internetu

DEFICYTY

- ograniczenia w przemieszczaniu się
- niekiedy niesprawne ręce
- niekiedy zaburzona mowa (artykulacja)
- znaczna zależność od innych osób – ograniczona autonomia

WSPARCIE

- możliwość wezwania pomocy
- pomoc w kupowaniu odzieży (zwł. dolnej)
- pomoc w transporcie
- niekiedy pomoc w czynnościach toaletowych
- niekiedy zapewnienie ciepłego posiłku
- zapewnienie aktywności dziennej

Osoby z chorobami psychicznymi

ZASOBY

- sprawność intelektualna
- zdrowie fizyczne
- sprawność ruchowa
- mowa

DOSTOSOWANIE

- praca z rodziną

DEFICYTY

- bardzo niski dochód, brak środków na utrzymanie
- brak majątku
- słabe więzi rodzinne, brak wsparcia
- młody wiek
- osłabienie napędu i funkcji społecznych
- postępująca degradacja społeczna po leczeniu psychiatrycznym

WSPARCIE

- kontrakt
- konsultacja psychiatryczna raz w miesiącu
- dostęp do psychoterapii indywidualnej
- nadzór nad lekami
- trening ekonomiczny

Osoby niewidome i słabowidzące

ZASOBY

- sprawność intelektualna
- ogólnie dobry stan zdrowia
- sprawność ruchowa
- mowa
- często dobre wykształcenie
- aktywność zawodowa
- zdolność do ponoszenia odpowiedzialności za własne życie

DOSTOSOWANIE

- system żłobień w chodnikach
- w budynkach – wypukłe panele wind i innych urządzeń
- „obrajlowienie” podstawowych informacji (np. numery pokoi w urzędzie)
- udźwiękowanie świateł ulicznych i pojazdów transportu publicznego
- kontrastowe znakowania (schody, drzwi)

DEFICYTY

- trudności z orientacją przestrzenną
- nieco ograniczona zdolność swobodnego poruszania się (przeszkody, brak oznakowania drogi)
- niedostępność informacji wizualnej
- trudności z obsługą paneli dotykowych
- brak możliwości prowadzenia samochodu

WSPARCIE

- ułatwienie dostępu do mieszkań z dobrą infrastrukturą (w tym komunikacyjną) i w dość gęsto zaludnionej okolicy
- okresowa pomoc w robieniu zakupów
- zapewnienie dostępu do internetu
- przy sprzężeniu z dysfunkcją słuchu – wyspecjalizowany asystent-tłumacz

Zapraszam do dyskusji!

biuro@mieszkaniachronione.waw.pl